

технічного устаткування, удосконалення координації відповідних суб'єктів протидії як в межах України, так і за її межами.

Список використаних джерел

1. Допілко В. О., Явдошук Р. В. Правові засоби протидії контрабанді та порушенням митних правил на транспорті: сучасний стан. *Lex portus*. 2019. № 4. С. 90-104.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Найденко О. Є., Рєзнікова Є. С. Боротьба з контрабандою як один із методів забезпечення митної безпеки держави. *Modern economics*. 2019. № 17. С. 172-176.
4. Обсяги контрабанди за п'ять років в Україні склали \$52,8 млрд – дослідження. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/598755.html>
5. Паламарчук Г. В. Контрабанда – транснаціональний чи трансграничний злочин: визначення понять. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 21. С. 87-93.
6. Степанова Ю. П. Кримінально-правові аспекти протидії контрабанді товарів. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2017. № 12. С. 79-86.

Мельниченко Т.

*студент юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: д.е.н., доцент,
в.о. завідувача кафедри кримінального права і
процесу, економічної безпеки та
правоохоронної діяльності ЗУНУ
Васильчишин О. Б.*

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ТРАНСФЕРТНИМ ЦІНОУТВОРЕННЯМ

Таке явище як трансфертне ціноутворення виникло у другій половині ХХ століття. Його виникнення пов'язано з появою транснаціональних корпорацій та посиленням міжнародної торгівлі. Неконтрольоване перерозподілення оподаткованого прибутку компаніями спричинив активний пошук певними державами шляхів контролю цього питання на національному рівні.

Важливим завданням трансфертного ціноутворення є зменшення інформаційної асиметрії між учасниками господарських відносин всередині підприємства та сприяння зменшенню конфліктів інтересів між цілями менеджменту окремих лінійних підрозділів та цільовими орієнтирами підприємства.

Інакше мовити, як інструмент контролю трансфертні ціни мають посилювати та розвивати менеджмент усіх рівнів, приймати ефективні

рішення з точки зору підвищення якості діяльності підприємства в цілому, а не окремих структурних секторів. Суть трансферного ціноутворення проявляється в його меті та цілях.

Загальним в усіх визначеннях поняття «трансфертна ціна» є те, що економісти розглядають категорію трансфертної ціни як ціни, яка використовується в операціях між підрозділами всередині організації.

Трансфертна ціна – це ціна, яка утворюється всередині компанії (об'єднання компаній, наприклад, ТНК), і використовується у комерційних цілях і розрахунках при взаємному обміні послугами та товаром, між різними, тісно зв'язаними між собою підрозділами такої компанії (об'єднання компаній). Тобто ціна продажу товарів чи послуг між підрозділами всередині ТНК і буде трансфертною [1, с. 15]. При цьому така ціна, як правило, відрізняється від об'єктивно сформованої ринкової ціни за зовнішніми господарськими операціями.

У широкому розумінні трансфертні ціни розглядаються як будь-які ціни, що визначені не ринковим шляхом, не для досягнення комерційної мети щодо отримання прибутку конкретного суб'єкта господарювання, а з метою зниження податкового тягаря чи перерозподілу прибутку між підрозділами холдингу. У вузькому сенсі трансфертні ціни – це ціни, які використовуються всередині підрозділу, між взаємозалежними структурними елементами компанії. Трансфертні ціни в цьому контексті виступають як ціни передачі товарів [2, с. 55].

Важливим моментом при аналізі трансфертного ціноутворення є визначення його внутрішньої структури – об'єкта, предмета і суб'єктів. З наведеного вище можна зробити висновок, що суб'єктами трансфертного ціноутворення є пов'язанні взаємним або ж спільним контролем компанії або структурні підрозділи однієї компанії – ТНК. Зазвичай, материнська компанія (холдинг чи взаємне володіння) – координує процес трансфертного ціноутворення в межах всієї компанії. Філія, як основний складовий виробничого процесу також представляє важливий суб'єкт внутрішньої торгівельної системи компанії, адже вона постійно приймає участь у процесі встановлення і використання трансфертних цін. При цьому філія може бути самостійною юридичною особою (асоційована компанія та дочірня компанія) або несамостійною юридичною особою – відділенням [2].

Важливою складовою структури процесу трансфертного ціноутворення є предмет трансфертного ціноутворення. У більш широкому розумінні предметом трансфертного ціноутворення є трансфертна ціна, а у вузькому розумінні – предмет трансфертного ціноутворення розглядається залежно від об'єкта: якщо об'єктом виступають товари, то предметом буде ціна товару, якщо об'єктом є послуга, то предметом буде ціна послуги [3].

У відповідності з чинним українським законодавством у сфері оподаткування під трансфертним ціноутворенням розуміється: «система визначення звичайної ціни товарів та/або результатів робіт (послуг) в

операціях, визнаних відповідно до Податкового кодексу України контрольованими» [4]. Податковий контроль за трансфертним ціноутворенням передбачає необхідність коригувати податкові зобов'язання платника податків до рівня податкових зобов'язань, які розраховано за умови відповідності комерційних та/або фінансових умов контрольованої операції комерційним та/або фінансовим умовам, які мали місце під час здійснення зіставних операцій, передбачених цією статтею, сторони яких не є пов'язаними особами.

Здійснення контролю за трансфертним ціноутворенням в нашій країні є одним з найбільш головних пріоритетних напрямів покращання фіскальної ефективності механізму податкового адміністрування. Прийняті в Україні нормативно-правові документи дозволяють зробити висновок, що в нашій країні практики, уряд та податкові структури надають великого значення цьому питанню. Проте прийняття таких документів є лише першим етапом впровадження в Україні нових підходів до регулювання трансфертного ціноутворення, оскільки результативність використання вказаного законодавства прямо залежить від прийняття системних управлінських рішень у сфері податкового адміністрування, а також чіткої деталізації процедур контролю за трансфертним ціноутворенням.

Список використаних джерел

1. Дзюба П.В. Трансфертне ціноутворення: економічний зміст і специфіка. *Економіка України*. 2006. № 1. С. 14–22.
2. Волошенко А.В. Трансфертне ціноутворення як сфера тіньової економіки в Україні. *Економіка та управління національним господарством*. 2014. № 2. С. 53–58.
3. Савченко Т. Г., Павленко Л. Д. Трансфертне ціноутворення як інструмент забезпечення внутрішньобанківської рівноваги. *Економічний простір*. 2010. №39. URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1275/1/transfer.pdf> (дата звернення 13.06.2020).
4. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.